

DE EERSTE MISSTAP

een verhaal
door **ADELPHA**

NIJKERK, G. F. CALLENBACH.

DE EERSTE MISSTAP.

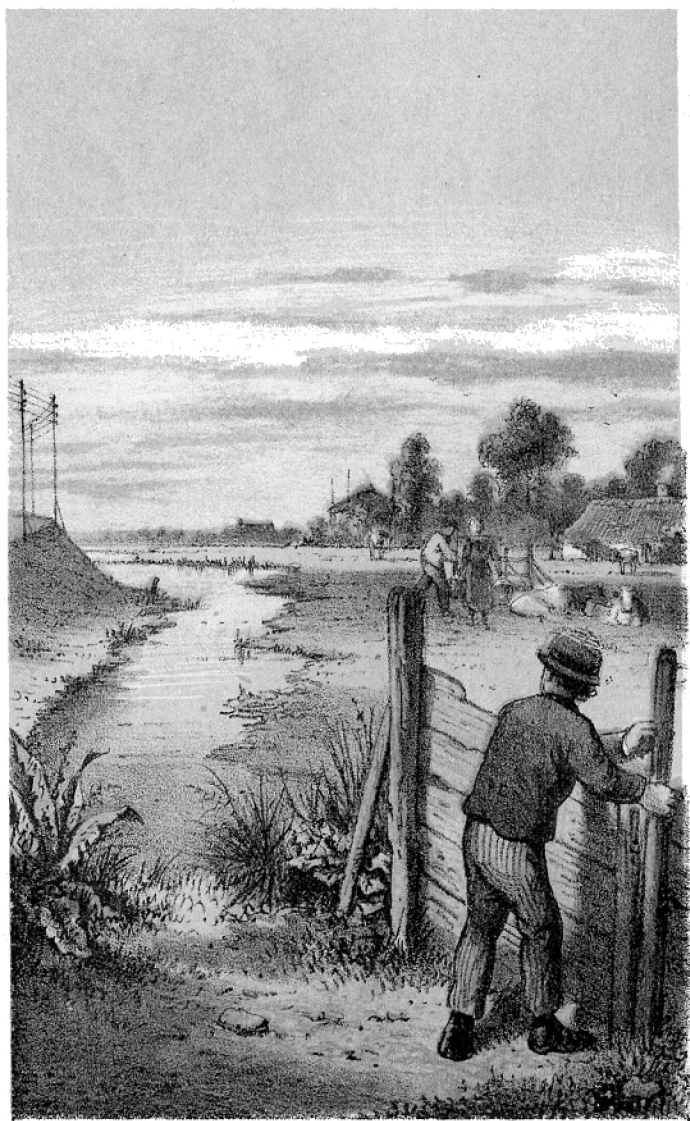
EEN VERHAAL

DOOR

A D E L P H A.

~~~~~  
**Tweede druk.**  
~~~~~

NIJKERK,
G. F. CALLENBACH.

I.

„H om Steven, ga je mee bramen zoeken?” riep Willem Terhorst, een jongen van een jaar of twaalf, tot een knaap van zijn eigen leeftijd. Deze liep juist met langzame schreden langs het erf van zijns vaders boerderij den straatweg op en wilde den spreker voorbijgaan, toen diens woorden hem tot staan brachten.

„Nee, dank je, ik moet naar stad,” was het onwillige antwoord van Steven, die met de handen in de zakken bleef staan en zijn makker aanzag.

„Naar stad? Wat moet je daar doen?” zei Willem, terwijl ook hij bleef staan.

„Een boodschap voor vader bij Pieterse. Vader zei dat 'k er eerst heen moest, anders is hij uit.”

„Niet noodig, hoor! Gisteravond kwam 'k er om acht uur voorbij en toen was hij nog op zijn werk: aan 't schaven en hameren, dat hooren en zien je verging. Je kunt best eerst met mij meegaan en dan in 't terugkomen even bij hem aanloopen.”

Steven aarzelde. „'t Is nu vijf uur,” begon hij weifelend: „waar wou je heen?”

„Naar den Hamelerberg: daar groeien er bakken vol en ze moeten nu rijp zijn; kom, ga maar mee, anders kunnen we 't vandaag niet meer doen en als we tot Zaterdag wachten zijn ze natuurlijk weg, nu zal er nog wel niemand zijn geweest”

„Ik heb niets om ze in te plukken,” zei Steven besluiteloos, terwijl hij om zich heen zag.

„O, dat hindert niet: ik heb mijn emmertje hier en we doen samen, half en half; maar als je niet wilt, dan wacht ik niet langer, je moet zelf weten wat je doet. Veel plezier dan, ik ga!”

Met deze woorden wendde Willem zich werkelijk om en stapte den tegenovergestelden kant op. Dit was Steven echter

niet naar den zin. Nog een oogenblik aarzelde hij; toen was zijn besluit genomen.

„Wacht, ik ga mee,” riep hij, en zoo hard hij kon ijldde hij zijn makker na. Hij kon immers best naderhand naar den timmerman gaan. Vader had natuurlijk alleen maar gezegd, dat hij er eerst heen moest, omdat hij bang was, dat Pieterse uit zou zijn: als hij maar zorgde dat hij de boodschap bijtijds kreeg, dan kwam 't er immers niet op aan, hoe laat dat precies was. 't Zou toch jammer zijn om daardoor de bramen mis te loopen: hij was er verleden week nog eens langs geloopt en toen waren ze bijna rijp....

„Ben je er nog pas geweest, Willem?” zei hij plotseling tot zijn makker, naast wien hij nu geregeld voortstapte.

„Eergisteren nog,” was 't geruststellend antwoord en weldra waren de beide knapen verdiept in eene belangwekkende berekening waar ze de meeste en de beste vruchten zouden vinden.

Een paar uur later bevond Steven zich op den terugweg. Hij gevoelde zich diep teleurgesteld. Had hij maar geen gehoor gegeven aan Willems wensch! Toen zij aan het doel van hun tocht kwamen, hadden zij de bramen toch niet gevonden: zeker waren anderen, eveneens op den rijken buit belust, hun dien middag of gisteren vóór geweest. In hunne spijt over de teleurstelling waren de jongens verder en verder gegaan, hopen de ten laatste nog een ongeplunderden struik te vinden, maar tevergeefs: blijkbaar was er iemand aan 't werk geweest, die hier even bekend was als zij zelf en slechts hier en daar stak een afhingende stengel onbeschaamd zijne glimmend bruinroode vruchtjes naar voren als eene tartende herinnering aan den verdwenen schat.

Zonder dat Steven 't wist, was het later geworden dan hij had gemeend en dus haastte hij zich nu zooveel hij kon, om nog voor 't vallen van den avond de stad te bereiken. Hij had een korteren weg gekozen, dwars door de velden, waardoor hij zoometeen zou uitkomen bij Wilgenhoeve, zijns vaders boerderij, vanwaar hij verder den straatweg moest volgen naar de stad. Met haastigen tred liep hij voort over den rullen zandweg en allerlei onaangename gedachten hielden hem bezig.

Wat, als hij eens te laat kwam! Als zijn vader of een van de huisgenooten hem eens zag terwijl hij voorbij ging.... Gelukkig was 't al wel zóo laat, dat ze klaar zouden zijn met melken, terwijl hij door zijns vaders weide moest en dus had hij veel kans er onopgemerkt doorheen te sluipen.

Zijne veronderstelling werd bewaarheid. Terwijl hij de weide van de eene zijde naderde, zag hij aan den overkant de boerenmeiden en knechts zich langzaam verwijderen met de welgevulde emmers aan den arm. Schnin vielen de scheidende zonnestralen over het hooge gras en 't geheele landschap baadde als in een gouden gloed. Hij wachtte een oogenblik voordat hij de spoorlijn, die langs de weide liep, overstak; toen de laatste melkmeid den hoek naar den straatweg was omgeslagen, duwde hij het zware hek, dat het grasveld van den spoorweg scheidde, open en snelde tusschen de rustig neerliggende koeien door in schuinsche richting de wei over en den weg naar de stad op.

In een sukkeldrafje liep hij voort langs den kronkelenden straatweg. Langzamerhand zonk de zon weg aan den gezichtseinder en met een onrustig gevoel bemerkte de knaap de vallende schemering en bedacht hoe 't wel mogelijk was, dat hij den timmerman werkelijk niet meer vond! Wat zou hij doen, indien het eens zoo was! Wat zou hij zijn vader zeggen! Was hij er toch maar eerst naar toe gegaan, zooals hem was geboden.... Hij had er de bramen niet eens door gekregen.... waarom was hij toch ook zoo dwaas geweest!

Onder het voortspoeden viel het hem plotseling in, dat hij in zijne haast het zware hek, dat den toegang van de weide tot den spoorweg afsloot, had laten openstaan. Een groote angst beving hem. Als zijn vader 't eens zag! Hij was er altijd zoo zeer opgesteld, dat het hek gesloten zou zijn... kon hij nog teruggaan om het dicht te trekken? Neen, onmogelijk; reeds werden de schaduwen langer en langer, hij kon zich niet opnieuw ophouden; hij moest maar op zijn geluk vertrouwen en hopen dat er niemand langs zou komen eer hij was teruggekeerd. De koeien hadden zich op eene enkele na reeds rustig voor den nacht in het malsche gras neergevleid en dus zou wel geene van haar lust gevoelen om een tochtje te wagen buiten haar gewoon gebied...

Eindelijk had hij de eerste huizen der stad bereikt. Gelukkig woonde Pieterse niet ver: links eene straat in, en daar was hij er. Hij opende de glazen deur en hol klonk het geluid van de winkelschel door de leege werkplaats. Met een kloppend hart wachtte Steven eenige oogenblikken, totdat eene deur aan 't achtereinde van de lange gang werd geopend en eene jonge vrouw met een kind op den arm naar voren trad.

„Is de baas thuis?” vroeg hij ademloos van verwachting.

„Nee, mijn man is daar juist uitgegaan: kunt gij mij de boodschap niet geven?”

Stevens hart stond een oogenblik stil. Zijn vader had zoo uitdrukkelijk gezegd, dat hij zijne boodschap aan den timmerman zelf moest doen. Indien het eens verkeerd uitkwam! O, wat was hij begonnen!

Vrouw Pieterse werd ongeduldig. „Welnu, als gij 't mij niet kunt zeggen, dan behoef ik hier ook niet te staan wachten,” zei ze eenigszins ontstemd en reeds wilde zij de winkeldeur weer voor hem openen, toen Steven toch begreep, dat hij van twee kwaden 't beste had te kiezen en dan 't eenige wat hij kon doen was de boodschap achter te laten en te hopen, dat alles goed zou uitkomen.

„Vader heeft mij gestuurd om te vragen of de baas morgen bij ons kan komen om het bruggetje te maken over de beek. Er is eene kleine karrewei aan te doen, maar morgen middag komt de baron terug en dan wou vader graag, dat het gedaan was”

„Goed, 'k zal het mijn man zeggen, gij kunt er op aan,” was 't haastige antwoord van de timmermansvrouw, die binnen in de kamer een onheilspellend geschreeuw hoorde en dus verlangde tot hare kinderen terug te keeren; — en eer hij 't zelf wist, stond Steven weer op straat.

Met loome schreden ving hij den terugtocht aan. Wat zou zijn vader boos zijn, — zou hij er dadelijk naar vragen? Wat moest hij zeggen! Hij kon het niet vertellen, . . . misschien vroeg vader er wel niet naar: hij zou in elk geval probeeren er zich uit te draaien; — vader had hem al zoo dikwijls gewaarschuwd voor zijne onnadenkendheid: hij kon nu niet bekennen, dat hij, niettegenstaande al zijn beloften van het tegendeel,

opnieuw in zijne oude zonde was vervallen, hij kon niet!

Onder allerlei zulke voornemens bereikte hij eindelijk zijn huis, en, verheugd dat zijn vader niet zooals gewoonlijk op de bank vóór het raam zijn pijpje zat te rooken, sloop hij ongemerkt naar binnen. Het lage werkplaatsje doorgaande, waar zijn moeder nog aan het schuren was, begaf hij zich naar de ruime keuken en bleef daar, zeer tegen zijne gewoonte, zonder iets uit te voeren, met het hoofd in de handen geleund, voor de vensterbank staan.

* * *

Terwijl Steven door de weide liep, had de eenige koe, die zich nog niet ter ruste had gelegd om onder 't herkauwen van de geurige grashalmen nog eens na te denken over de gebeurtenissen van den dag, nieuwsgierig den kop opgelicht en hem nagezien.

't Was een jong, dartel beest, dat door de voorzichtige oudere koeien menigmaal was gewaarschuwd dat het nog eens in zijn ongeluk zou loopen door zijn verlangens naar verandering, maar Witje, — zoo had Steven haar gedoopt naar haar mooie witte huid, — luisterde daar niet naar. Precies als vele menschen en kinderen dacht zij, dat zij de dingen veel beter wist dan degenen, die ouder waren en die meer ondervinding hadden dan zij: dat waren immers bange oude lieden, die nooit iets durfden wagen uit vrees van er wat bij te verliezen! Neen, Witje was zoo dwaas niet; zij zou wel oppassen, dat haar geen ongeluk overkwam, maar haar zin zou zij nu toch eens doorzetten! Zij had al lang verlangd eens wat meer van de wereld te zien dan hier deze wei, waarin ze nu elken molshoop en iedere weegbreeplant kende: wat kon er voor kwaads in steken, als zij eens een kijkje daarbuiten nam! De gelegenheid was nu schoon, de jonge baas had het hek opengelaten; — en na nog een oogenblik te hebben nagedacht en om zich heen gezien, huppelde het eigenwijze beest, den kop in de lucht en met haar staart heen en weer zwaaiend, in groote sprongen op het hek toe, wrong zich door de nauwe opening en begon toen met een vroolijk geloei den tocht door de onbekende wereld.

* * *

Korten tijd nadat Witje de weide had verlaten en langs de spoorlijn haar weg had voortgezet, naderden langs den weg door de velden twee voetgangers. De een was een lange, armoedig gekleede man van een donker uitzicht, die met groote schreden voortging en slechts met moeite werd bijgehouden door een tengeren knaap. Bij het openstaande hek gekomen, stapte de man zonder op te zien rustig voort, maar de kleine jongen, wiens belangstelling juist was getrokken door eenige eksters, die uit een boom aan de overzijde van den weg waren opgevlogen, wendde zich om, om hunne vlucht na te staren. Terwijl hij, achterwaarts gaande, langzaam voortliep, viel zijn oog eensklaps op het hek, dat hij zooeven was doorgekomen.

„H-e-k d-i-c-h-t,” spelde hij met moeite, en op zijne schreden terugkeerend, trachtte hij het zware hek toe te schuiven. Maar dit was te veel voor zijne krachten. 't Hek was met een van de spijlen in 't zand gezakt en 't moest worden opgelicht, eer het weer op zijne oude plaats kon worden gebracht. De knaap probeerde het tevergeefs.

„Vader, wilt u mij eens helpen?”

De lange man, die onderwijl was doorgestapt, zag eenigszins ongeduldig om op 't geroep van zijn zootje.

„Vader, het hek moet dicht,” riep de kleine jongen weer: „wilt u het eens dicht maken?”

Half onwillig, half in gedachten verzonken, kwam de man op zijne schreden terug, lichtte het zware hek op en sloot het. Zonder een woord te spreken ging hij toen verder en wendde zich, door zijn zootje gevolgd, nadat ook hij de weide had overgestoken, langs denzelfden weg, dien Steven daar straks had gekozen, stadwaarts.

*
* *

Boer Aalders had het dien dag druk gehad en later dan gewoonlijk stond hij, tegen zijn huis geleund, met zijn kort pijpje in den mond uit te rusten van zijn arbeid. Met welgevallen volgde zijn blik de kleine, blauwe rookwolkjes, die hij in kringen voor zich uitblies. Allerlei gedachten doorkruisten zijne ziel. Hij had een goeden zomer gehad; zijn oogst was wegelukt en hij had veel dankensstof.

Hij voelde zich dan ook recht aangenaam gestemd, en met welgevallen dacht hij na over de beste wijze waarop hij een volgend jaar zijne velden zou bebouwen en zijn land kon verbeteren.

Plotseling werd zijne aandacht getrokken door een voetstap op den straatweg. In de toenemende schemering zag hij eene lange gestalte met eene kleine ineengedoken gedaante op den schouder, aan de overzijde van het pad afkomen, dat naar zijne weide voerde.

Hij fronste de wenkbrauwen. „Daar is die Schippers weer,” mompelde hij op ontevreden toon: „hij gebruikt mijne wei maar als doorgang, daar moet ik een stokje voor steken, het gras bederft nog door al dat geloop.”

Zijne gedachten waren afgeleid. Nog een oogenblik stond hij de zwarte gedaante na te zien. Toen, na zijne pijp op de bank te hebben uitgeklopt, borg hij haar langzaam in zijn zak en begaf zich met zijn gewonen afgemeten stap naar binnen.

Juist had zijne vrouw het licht opgestoken en de avondbrei stond op tafel te dampen. Aalders nam plaats, en zijne pet voor de oogen trekkend, sprak hij een kort gebed uit, terwijl zijne vrouw en Steven in eerbiedige houding medebaden? Wat vrouw Aalders aangaat, weet ik het niet; Stevens gedachten waren echter ver van de woorden, die zijn vader uitsprak. Met groote onrust dwaalden ze over de gebeurtenissen van den avond en telkens weer trokken ze zich samen in den nutteloozen wensch het gedane ongedaan te maken. Als zijn vader maar niets vroeg! Kon hij nu maar naar bed gaan, morgen was zijn vader den heelen dag uit en dan zou hij er niet meer naar vragen: de timmerman zou komen en dan was alles in orde. Eigenlijk was het toch ook zoo heel erg niet of hij er het eerst heen was geweest of later . . . hij kon eigenlijk best ontwijkend antwoorden als er hem naar werd gevraagd: 't zou zijn vader maar boos en ongerust maken voor niets; morgen kwam zeker toch alles terecht, een enkel leugentje om bestwil kon er wel door . . .

„Wel Steven, zijt gij van middag bij Pieterse geweest?” klonk opeens de stem van het hoofd des huizes.

Steven schrikte alsof hij op heesterdaad betrapt werd.

„Ja vader,” stamelde hij, nog eer hij tijd had om de bedenken wat hij zeide.

Maar de boer lette niet op zijn vreemden toon en ging zonder op te zien voort: „En zou hij komen?”

„Ja vader,” was opnieuw het antwoord. Het hart klopte Steven in de keel.

„Mooi zoo: hebt gij hem zelf gesproken?”

„Ja . . . neen . . .” stotterde de knaap: „hij was niet thuis, maar 'k heb het aan zijne vrouw gezegd en die zou er voor zorgen.”

„Wat, was hij niet thuis, zoo vroeg al? Dat verwondert mij,” hernam de boer, terwijl hij zijn pijpje begon te stoppen: „En gij zijt er toch dadelijk heengegaan, zegt gij? Wel, dan moet hij een buiten-karrewei hebben gehad; Pieterse is er anders de man niet naar, midden op den dag van zijn werk af te loopen. Nu, als hij morgen maar komt, is 't mij al 't zelfde. 't Spijt me anders, dat ge hem zelf niet hebt gesproken, zijne vrouw vergeet wel eens de boodschappen over te brengen.”

Steven hoorde niet meer. Met moeite had hij den laatsten lepelvol van zijn avondeten doorgeslikt en nu, zijn bord wegschuivend, stond hij op, zei, dat hij moe was en wilde gaan slapen.

„Goedennacht,” antwoordde zijn vader, zonder bepaald op zijne houding te letten en met een kloppend hart verwijderde de knaap zich.

Of hij een „goeden nacht” had? Ik zou 't niet denken. Hij wendde zich om en om op zijne legerstede zonder den slaap te kunnen vatten en toen hij eindelijk insliep werd hij gekweld door allerlei onrustige droomen, die hem tot den ochtend bezigielden en hem eindelijk met een vermoeid hoofd deden ontwaken.

II.

't Was paardenmarkt den volgenden dag in eene stad op een kwartier sporens afstands van die, waarbij boer Aalders woonde en deze vertrok reeds vroegtijdig om haar bij te wonen.

Voor Steven was 't een heele verlichting, dat zijn vader niet thuis was, want zoo dikwijls deze hem aanzag scheen het hem alsof hij alles zou lezen wat er in zijn hart schuilde. En daarin zag 't er geducht onrustig uit. Steven was niet gewoon te liegen en hoewel hij zich diets maakte, dat een leugentje om bestwil zoo erg niet was, hij was toch alles behalve op zijn gemak en met een zeer onaangenaam gevoel begaf hij zich lang vóór zijn gewonen tijd naar school.

Wat trof het akelig, dat de meester nu juist op de Bijbelles de geschiedenis van Ananias en Saffira behandelde! 't Was hem net alsof die eene beschuldiging tegen hem inhield. Natuurlijk was het wel niet zoo: zijn geval was gelukkig heel anders dan dat van die oude Israëlieten. Als hij nu bijvoorbeeld iets had weggenomen of gebroken en hij er dan om had gejokt, maar nu! Eigenlijk had 't er niets mee te maken, hij was wel dwaas, dat hij er zich door liet verontrusten: alsof er één jongen op school was, die het zich zoo zou aantrekken! Ze zouden hem allen uitlachen als ze wisten, waarover hij zich zoo vervelend voelde...

Misschien had Steven daarin gelijk. Niet alle, helaas niet vele jongens hadden zulk eene zorgvuldige opvoeding genoten als hij, want Stevens moeder was eene vrome vrouw, die het godsdienstig onderricht van haar kind niet had overgelaten aan zijn onderwijzer en die niet meende, dat zij haar plicht had vervuld als zij hem geregeld naar Zondagsschool en catechisatie zond. Neen, zij wist, dat haar jongen, evengoed als hij dagelijks voedsel en kleeding behoefde, noodig had elken dag te worden gevoed en versterkt met Gods Woord, dat alleen hem tot een richtsnoer zou kunnen zijn voor zijn weg door het leven.

Steven had dus reeds vroeg de waarheid leeren liefhebben en hij wist evengoed als ooit eenig kind het kon weten, dat God de leugen haat. Hij zou dan ook natuurlijk niet opzettelijk een echte, erge leugen hebben uitgesproken, maar zoo'n enkel klein jokkentje, hij kon toch niet vinden, dat dat nu zoo erg was.

Juist was hij midden in dezen gedachtengang toen plotseling een woord van den onderwijzer hem trof.

„En in haar,” zeide hij: „in die Gouden Stad, zal niet inkomen iets dat leugen spreekt. Dat is een ernstig woord, jongens! Wij denken meestal, dat hiermee alleen zij worden

bedoeld, die opzettelijk onoprecht zijn en die zich schuldig maken aan „tastbare” leugens, waarmee zij zichzelf hopen te bevoordeelen of eene rechtmatige straf denken te ontgaan. Maar dit is niet zoo: de bedoeling van den Apostel ligt veel dieper, of liever: wij moeten den tekst opvatten zooals hij er staat. Vele menschen doen dit niet: zij leggen een schriftwoord juist uit, zooals zij het willen begrijpen en zeggen dan, dat zij alleen weten wat het beteekent; maar wij willen niet zoo handelen. De Apostel zegt het hier duidelijk: „*niets dat leugen spreekt.*” Niemand dus, die opzettelijk of onopzettelijk eene groote of eene kleine onwaarheid uitspreekt, niemand die de waarheid verdraait of haar verzwijgt, om daardoor een gewenschten indruk teweeg te brengen: geen van die allen zullen, zoolang zij willens en wetens in die zonde blijven, in den hemel komen, ook al zijn zij overigens nog zoo goed en zoo braaf en zoo vriendelijk. Hebt gij wel ooit bedacht, hoe ernstig dit is? De meesten van ons maken zich wel eens schuldig aan onoprechtheid. Soms is een jokkkentje er uit voordat wij er zelf aan hebben gedacht en het is dan geducht moeilijk om terug te trekken en te zeggen: „’t spijt me, vader, of moeder, maar wat ik daar zei was eigenlijk niet precies waar.” En toch moeten wij dit doen. Eerst onzen ouders en dan den Heere om vergeving gevraagd, anders helpen al onze goede voornemens om ’t „een anderen keer niet weer te doen,” ons niets, maar we zullen hoe langer hoe meer verward raken in de strikken van den Satan, den Koning der leugen, totdat we er eindelijk haast niet meer uit los kunnen komen. In onze eigene kracht kunnen wij dat ook nooit: Maar: „indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve, en ons reinige van alle ongerechtigheid.” De Heer *wil* ons reinigen en ons de kracht geven om te waken over onze tong, als *wij* ook maar *willen*: laat ons Hem dus veel vragen ons dien wil te schenken en ons Hem te doen volgen, Die in Zijn leven Zelf de Waarheid was.”

De onderwijzer zweeg en de gewone lessen namen een aanvang, maar Steven had daar dien ochtend alle aandacht voor verloren. Hij gaf verkeerde antwoorden op alles wat hem werd gevraagd, wist zich niets te herinneren van zijne les en maakte

ten slotte zooveel fouten in zijne sommen, dat hij, wat hem niet dikwijls gebeurde, moest schoolblijven om ze over te maken. Dit was nu het ergste van alles! Zijn hart dreef hem met een onstuimig verlangen naar het kapotte bruggetje om te zien of de timmerman wel was gekomen om het te maken en nu moest hij hier nog langer zitten! Tranen van spijt kwamen hem in de oogen, en de hand waarmee hij zijne sommen opnieuw begon op te schrijven beefde van innerlijke onrust. Zijn werk vorderde dan ook al niet te harder door zijne haast om het gauw klaar te krijgen en meer dan eens keerde hij nog teleurgesteld met zijne lei weerom als er opnieuw eene fout in zijne berekening bleek te zijn.

Eindelijk, eindelijk waren ze toch af! Met een zucht van verlichting werden lei en boeken opgepakt en als een ontkomen vogel vloog de knaap den weg op naar huis. Hij moest eerst even gaan zien of Pieterse er geweest was; vóór dien tijd zou hij niet rustig kunnen eten — en zonder zich den tijd te gunnen om eerst zijne schoolbehoefden weg te bergen, liep hij zijn huis voorbij en de buitenplaats van den baron, wiens pachter zijn vader was, op. In één adem holde hij door, langs het groote huis en toen linksaf het bosch in. Daar was hij bij het bruggetje . . . neen . . . er was niemand aan 't werk . . . maar wacht! Het was schafttijd; misschien was Pieterse naar huis gegaan; — dan moesten er echter sporen van zijn werk te zien zijn en zou hij hier ergens zijn gereedschap hebben laten liggen. Neen, er was niets te ontdekken: blijkbaar was hij er niet geweest! Met eene steeds toenemende onrust keerde de knaap huiswaarts. Kon hij maar eerst even naar stad loopen en vragen of Pieterse het had vergeten en of hij dan toch stellig van middag kwam. Maar dat ging niet: hij moest eerst thuis gaan eten, anders zou moeder niets van zijn wegblijven begrijpen en zoolang vragen totdat hij alles had bekend, en dat kon hij niet: hij kon niet vertellen, dat hij gisteren had gelogen . . .

In gewone tijden zou vrouw Aalders zeker dadelijk bij Stevens binnentreden hebben bemerkt, dat er iets niet in den haak was met haar zootje, doch heden had zij daar geene oogen voor. Al hare gedachten werden ingenomen door een gewichtige gebeurtenis, die de geheele boerderij in rep en roer

bracht: Toen de meiden en knechts dien ochtend, kort na 't vertrek van haar man, terugkwamen van de weide waar zij zooals gewoonlijk de koeien hadden gemolken, hadden zij 't bericht meegebracht, dat er eene koe was verdwenen. Welk eene tijding! 't Was onmogelijk, dat zij over de stevige afsluitingen heen was ontkomen; zij moest dus gestolen zijn: maar door wien? Een der knechts was onmiddellijk uitgegaan om te trachten het spoor van de verlorene te vinden, maar tot nu toe was hij niet teruggekeerd en vrouw Aalders wachtte in groote spanning zijne komst, steeds hopende nog eene welkome tijding te zullen hooren. Dat dit nu toch ook juist moest gebeuren terwijl haar man van huis was! Er gebeurde anders nooit zoo iets en zij wist niet wat zij moest doen: moest ze het aangeven bij de politie, of kon ze daarmee wachten totdat haar man thuis zou zijn? Kwam hij maar thuis! Maar hij werd niet verwacht vóór den avond: wacht, zij zou zoometeen eene boodschap naar de stad sturen, naar haar broeder, en hem laten vragen of hij eens bij haar wilde komen; misschien wist hij raad te schaffen!

Zoodra Steven binnentrad werd hij verwelkomd met het geheele verhaal, dat hij dien ochtend was misgeloopen, daar hij reeds vroeg vóór schooltijd was uitgegaan.

Een groote schrik beving hem toen hij het gebeurde vernam. Plotseling herinnerde hij zich het opengelaten hek en als een bliksemstraal schoot het hem in de gedachte dat hij zelf en niemand anders schuldig was aan die verdwijning. Zeker was een der koeien, door nieuwsgierigheid gedreven, door de opening ontsnapt en weggelopen. Wat moest hij beginnen! Vader had dus wel gelijk gehad met altijd zoo op sluiting van het hek aan te dringen: o, waarom was hij niet teruggekeerd toen hij bemerkte, dat hij het hek had opengelaten!

Vrouw Aalders, die Stevens ontsteltenis aanzag voor belangstelling in haar verhaal, wijzigde onwillekeurig hare voorstelling wat en sprak van een mogelijk terugvinden van de gestolene. Op deze gedachte begon Steven te herademen. Eigenlijk was het toch ook zeer waarschijnlijk, dat zij werd teruggevonden: misschien was Geurt al wel met haar onderweg; in elk geval zou hij wachten met iets te vertellen totdat hij dat zeker wist: neen, nu althans *kon* hij het niet zeggen....

't Was alsof alles dien dag Steven tegenliep. Nadat hij met groote haast zijn middagmaal had gebruikt en hij zich met steeds klimmenden angst opnieuw naar het huis van den timmerman had gespoed, vernam hij daar van den krullenjongen, die zich alleen in den winkel bevond, dat de vrouw had vergeten zijne boodschap over te brengen en dat de baas voor den heelen dag op eene karrewei buiten de stad was!

Arme Steven! Met het hart in de keel keerde hij naar school terug en dat dien middag de lessen ook al niet bijster vlotten, was geen wonder. Hij kreeg dan ook eene scherpe vermaning van den onderwijzer om beter op te letten en met een gevoel van moedeloze onderwerping trachtte hij zijne taak te vervullen, zoodat de middag althans geene verdere strafaanbracht.

Na afloop der lessen begaf hij zich met looden schoenen huiswaarts. 't Liefst had hij zich willen verbergen waar niemand hem zag, maar dat was niet mogelijk. Nauwelijks was hij thuis of hij werd binnengeroepen in de ruime vierkante keuken waar hij zijne moeder vond zitten in gezelschap van zijn oom uit de stad, die met zijn ernstigste gelaat om zich heen blikte.

Steven hield niet van zijn oom. Deze was een stil, ingetrokken man, die zelf geene kinderen had en die dus spoedig zijn neefje te druk en te wild vond, zoodat de knaap altijd bang was in zijne tegenwoordigheid de eene of andere aanmerking uit te lokken. Toen hij hem nu daar zag zitten, be kroop hem plotseling een voorgevoel, dat diens komst in verband stond met zijne schuld en een groote schrik beving hem. Hij kon het dien man niet bekennen, dat hij gisteravond . . . nu wel niet bepaald gelogen, maar dan toch niet geheel de waarheid had gezegd . . . Als het nu nog aan zijn moeder alleen was, misschien dat hij het dan nu wel had uitgelegd, hoe alles in zijn werk was gegaan, maar nu . . .

Zoo raakte Steven hoe langer zoo meer verward in de strikken van zijn leugentje. Waarschijnlijk zou hij zijn schuld evenmin hebben bekend als hij met zijne moeder alleen was geweest, doch nu maakte hij zichzelf wijs, dat hij enkel door de tegenwoordigheid van zijn oom daarin werd verhinderd. Ach, wie zich eenmaal waagt in het rijk van den Koning der leugen, wordt, eer hij het weet, diens onderdaan en zonder dat hij het

zelf wil moet hij telkens opnieuw eene schrede voorwaarts doen om zijn eersten misstap goed te maken; zoo wordt hij dan verder en verder gelokt, totdat eindelijk alleen een terugtocht vol moeite en schande hem kan redden.

Steven stond nog steeds aan den ingang van den gevaarlijken weg. De eerste stap was gedaan: zou hij verder gaan, of terugtreden? Hij wist het zelf nog niet, — hij zou zien en afwachten. Een oogenblik kwam de herinnering aan de woorden van dien morgen bij hem op. „Niets dat leugen spreekt,” klonk het in zijn binnenste, maar hij verdrong die herinnering. „Als ik maar eenmaal hieruit ben,” sprak hij bij zichzelf: „nooit, nooit begin ik 't dan weer, maar nu kan ik niet anders: nu moet ik me zien goed te houden.” Met een kloppend hart trad hij binnen.

„Steven,” sprak zijne moeder dadelijk: „de koe is terecht.”

Steven haalde diep adem, alsof er een pak van zijn hart was genomen. „O ja? Hoe gelukkig!” zei hij op blijden toon: „waar was zij?”

„Ja, dat is zoo mooi niet,” hernam vrouw Aalders somber: „zij was niet gestolen, maar iemand schijnt het hek van den spoorweg te hebben opengelaten, zoodat ze daar op is geloopt en door den trein is overreden, 't arme beest! Drie uur verder hebben ze haar gevonden, morsdood: ze zijn met de burrie weg om haar te halen. 't Is wat te zeggen, en dat net nu uw vader van huis is. Zoo'n mooi, jong beest! We hebben er een heele soha aan; — wat zal uw vader wel zeggen als hij 't hoort!”

Arme Witje! Zij had inderdaad, aan de andere zijde van de spoorlijn geen uitweg vindende, haar tocht daarlangs voortgedarteld over de hooge bremstruiken aan de zijde van de sloot en zoo was ze weldra, evenals zoovelen die hun eigen wijsheid meer vertrouwen dan die van anderen, op eene droevige wijze aan haar eind gekomen.

De schrik sloeg Steven om 't hart, toen hij het verhaal hoorde: ja! wat zou zijn vader wel zeggen! Hij herhaalde en herhaalde die vraag bij zichzelf en hoe meer hij ze herhaalde, des te dieper zonk zijn moed. Hij hoorde nauwelijks meer wat zijne moeder nog sprak, maar stond onrustig uit het venster te staren, en verzocht zichzelf mijlen ver weg, zonder dat hij

een voet durfde verzetten om de keuken te verlaten, uit vrees van daardoor kwade vermoedens op te wekken.

Zoo is de zonde altijd een harde meester. Wie zich eenmaal aan haar overgeeft, raakt telkens vaster in hare macht en wordt daarbij gekweld door eene voortdurende onrust, die allen vrede verjaagt en die alleen in zooverre een zegen blijkt, dat zij den zondaar, die nog niet te zeer verhard is, soms teruggedrijft tot berouw en bekeering. Verzet hij zich tegen hare waarschuwendende stem en weet hij die tot zwijgen te brengen, dan wordt hij nog veel ongelukkiger en hoe langer hij in het kwaad blijft volharden, des te moeilijker wordt later de terugkeer.

Maar Steven dacht daar niet aan. Hij zag alleen de schande voor zich, die hij zou ondergaan, als hij bekende te hebben gelogen en de straf, die zijn vader hem zou opleggen als het uitkwam, dat hij het hek had opengelaten en — hij zweeg. Hij luisterde niet meer naar de besprekingen van zijne moeder en zijn oom, wie het kon geweest zijn, die door de weide was gekomen en het hek niet gesloten had; maar zoodra hij het, zonder opzien te wekken, doen kon, sloop hij de deur uit en begaf zich, zonder een bepaald doel te hebben voor zijn tocht, met loomen tred naar buiten.

Hij gevoelde zich diep ongelukkig. De stem in zijn binnenste was nog niet tot zwijgen gebracht en zolang hij die kon hooren liet zij hem geene rust. „Ga naar uwe moeder en zeg haar alles,” klonk het, maar hij verzette zich tegen die waarschuwing en, zonder op te letten waar hij liep, wendde hij onwillekeurig zijne schreden naar het bosch. Daar gekomen bleef hij moedeloos tegen een boom geleund staan.

De herfstzon wierp reeds hare laatste stralen door het gedunde gebladerte en strooide allerlei ronde dansende lichtplekken op den grond, maar Steven zag ze niet. Lusteloos schopte hij met zijn voet de afgevalven bladeren voor zich uit en woelde toen met de punt van zijn klomp het zand om, totdat hij een kuiltje had gegraven waar zijn geheele voet in kon rusten. Toen hij daarmee niets meer te doen had, wendde hij zich plotseling om en wierp zich languit in het mos, terwijl hij in een zenuwachtig snikken losbarstte.

Hoe lang hij zoo bleef liggen, wist hij zelf niet. Langzamer-

hand bedaarde de hevigheid van zijne uitbarsting en ging die over in eene kalmer uiting van zijn gevoel, maar nog altijd bleef hij, met het hoofd op de armen geleund, liggen, totdat hij eindelijk verzonk in een staat van verdooving, dien men voor een rustigen slaap had kunnen houden, als hij niet af en toe eene ongeduldige beweging met zijne voeten had gemaakt.

Toen hij opstond, begon het reeds vrij donker te worden, maar in de schemering was nog eene vastberaden uitdrukking op zijn gelaat zichtbaar.

„Ik doe het niet. Ik kan niet,” mompelde hij en langzaam, alsof er lood aan zijne voeten hing, wendde hij zich huiswaarts.

III.

ngeveer een kwartier van Wilgenhoeve verwijderd, op een korten afstand van den zandweg, stond een eenzaam huisje. Het lag tegen eene kleine verheffing van den grond aan en slechts van éene zijde gezien zou men het voor eene menschelijke woning houden; aan den anderen kant was het dak met den hooger gelegen grond gelijk en daar 't evenzeer met dor, geel gras begroeid was als 't kleine veldje er achter, toonde alleen een wankelende schoorsteen, waaruit maar zelden een dunne rook opsteeg, dat men zich boven op een bewoond huis bevond. Sprong men echter van de hoogte, die door 't afgraven van zand juist daar steil naar beneden liep, af, dan bevond men zich naast den witten voorgevel, die met het lage deurtje en het eene kleine venster zoo laag en smal leek, dat men niet begreep hoe daarachter menschelijke wezens konden huizen.

Toch viel het inwendige van de woning op den eersten oogopslag nadat men er binnentrad, wel mee. 't Was een laag, langwerpige vertrekje, waarin echter, hoe armoedig ook, de grootste reinheid heerschte. Op den vloer was geen spatje te zien en de versleten neteldoeksche gordijntjes waren zoo helder als men maar kon wenschen.

Alles droeg een onmiskenbaar blijk, dat de bewoners vroeger eene zekere welvaart hadden genoten en dat zij ook thans nog trachtten de sporen daarvan te bewaren.

Zoo was het dan ook. Hendrik Schippers had eene knappe vrouw, die altijd trachtte den boel netjes bij elkaar te houden en Mijntje, haar eenig dochttertje, volgde daarin trouw moeders voorbeeld. Thans, nu moeder al zoolang zoo zwak en sukkelend was, deed zij haar best deze zooveel mogelijk te vervangen. Wel ging dit moeilijk, nu vader al weken lang zonder werk liep en dus de inkomsten van 't gezin hoe langer zoo geringer werden, maar „water kost geen geld,” zei moeder altijd en daarvan werd dan ook in 't kleine huisje geen spaarzaam gebruik gemaakt. 't Was echter helaas ook zoowat 't eenige, dat de bewoners er van in de ruimte hadden.

't Was een moeilijke tijd voor het gezin van den daglooner. Daar deze nog pas sinds eenige maanden, juist in de hoop er meer werk te zullen krijgen, in deze streek was komen wonen, en hij er dus betrekkelijk nog vreemd was, behoorde hij, bij de algemeene schaarschheid van werk, overal tot de eersten die, nu de oogst was binnengehaald, bij vermindering van personeel werden afgedankt. Hij was dan ook nu reeds verscheidene weken zonder vast werk, en het weinige, dat hij verdiende, als hij nu en dan eens een karrewetje te doen kreeg, was niet toereikend om zijn gezin voor gebrek te bewaren.

Geen wonder dan ook, dat zijne vrouw na de ziekte, die zij de vorige maand had gehad, maar niet weer op krachten kwam en dat zij zoo bleef voortsukkelen tusschen bed en stoel, terwijl ze van dag tot dag vermagerde, zoodat het hart van haar echtgenoot onrustig klopte, zoo dikwijls hij haar aanzag.

Reeds meer dan eens was de nood er hoog gerezen, maar, hoewel het water reeds vaak tot aan de lippen steeg, er over heen was het nog niet gekomen en zoowel Schippers als zijne vrouw bezaten het vaste geloof, dat de Heer op Wiens hulp zij vertrouwden, uitkomst zou geven te Zijner tijd. In dat vertrouwen waren zij gerust, maar toch achtten zij er zich niet door ontslagen van de verplichting om zelf alles te doen wat zij konden om aan dezen toestand een eind te maken. Dag aan dag toog Schippers er dan ook op uit om werk te zoeken, maar nog altijd was zijne moeite tevergeefs. Indien hij echter al eens op 't punt was, den moed op te geven, dan was zijne vrouw altijd weer gereed, hem te bemoedigen en samen smeeften zij

opnieuw om hulp aan Hem, Die de Zijnen nooit vruchteloos laat roepen, al stelt Hij hun geloof op zware proef.

't Was aan den avond van den dag na dien, waarop ons verhaal aanving. Eene diepe stilte heerschte in de kleine woning en wie er pas binnentrad zou hebben gemeend dat zij geheel verlaten was, maar dit was zoo niet. Nauwkeuriger toezien bemerkte men achter in 't vertrek een openstaande bedstede, waarin eene uitgeteerde gedaante lag te slapen. Het openen der eenige deur deed haar blijkbaar uit haar slaap opschrikken; zij hief althans het hoofd op en zei met zwakke stem: „Zijt gij daar, Mijntje?”

„Ja, moeder,” sprak de binnentredende, een tenger klein meisje, terwijl zij eene groote mand op tafel zette. „Zie eens wat ik heb meegebracht,” vervolgde zij op verheugden toon, een brood opnemend en aan hare moeder toonend: „eene dame heeft het mij gegeven. Zij vroeg mij naar den weg en toen ik met haar meeliep vraagde zij me of ik honger had en ging met mij in een winkel, waar zij mij dit brood gaf: is het niet lief van haar?”

De moeder antwoordde niet dadelijk, maar de tranen welden op in hare oogen en zij wendde het gelaat af om die niet te toonen. Daar was een tijd geweest, toen zij de gedachte, eene aalmoes te moeten ontvangen, ver van zich zou hebben afgeworpen, maar armoede en ziekte waren gekomen en alles was veranderd. Zij had veel geleerd in de laatste jaren en zij wist, dat zij het noodig had gehad, dus was haar geen lijden te veel.

„De Heere zij gedankt,” zei ze enkel: „Hij wist, dat wij het noodig hadden en zie Hij zendt ons hulp.”

Eenigen tijd zwegen beiden. Het kleine meisje beijverde zich de weinige inkoop, die zij gedaan had, weg te bergen en de stilte duurde geruimen tijd voort, totdat opeens de zieke haar verbrak. „Wat komt vader van avond laat thuis;” hervatte zij: „het is reeds geheel donker. Ga toch eens op den weg, Mijntje, of gij nog niets hoort.”

De kleine gehoorzaamde; na eenige minuten kwam zij weer naar binnen. „Ja moeder,” sprak zij verheugd: „daar komen zij, ik hoor Piet praten: zal ik nu het licht maar opsteken?”

De zieke antwoordde toestemmend en weldra wierp eene kleine lamp een geel schijnsel door het lage vertrek. Een oogenblik later werd de klink van de deur nog eens opgelicht en de man,

dien wij den vorigen avond de weide van Aalders zagen oversteken, trad binnen. Zijn gelaat droeg eene sombere uitdrukking; zonder iets te zeggen stapte hij voort tot aan de bedstede en zette zich daar zwiggend op den ledigstaanden stoel er naast neder. Kleine Piet, dié zijn vader altijd als eene schaduw volgde, trad nu ook nader en liet zacht zijne hand in die zijner moeder glijden.

„Hendrik, wat is er?” vroeg de kranke vrouw, angstig door zulk een ongewoon stilzwijgen.

„Wat? Niets bijzonders; alleen maar 't oude liedje: geen werk,” zei de aangesprokene met een gedwongen lach: „'t valt me vandaag maar wat harder dan anders, daar 'k zoo had gehoopt, dat er nu eindelijk eens een keer zou komen in den staat van zaken. Vorige week had Aalders van de Wilgenhoeve mij beloofd, dat hij morgen waarschijnlijk werk voor me had, dat wel wat aan zou houden; ik had het u met opzet niet verteld, opdat het niet weer zou tegenvallen als 't soms mishiep en nu blijkt dat maar goed ook. Daarnet heb 'k hem gesproken en hij zei me, dat 'k er niet aan behoefde te denken, bij hem op 't werk te komen.”

Vrouw Schippers zag verschrikt op. „Waarom, wat is er gebeurd?” vroeg zij met trillende stem.

„Een misverstand; meer niet, — maar 't is hard, daardoor weer de kans op werk te verliezen. Er is eene koe uit zijne wei weggelooopen door dat iemand het hek er van heeft opengelaten, en nu 'k me wel bedenk herinner 'k me best, gisteravond toen ik er doorkwam, het hek open te hebben gevonden en op 't roepen van Piet terug te zijn gekeerd om het te sluiten, maar Aalders wil naar geen rede hooren. Hij heeft ons 's avonds uit de stad zien terugkomen en hij houdt vol, dat ik de eenige ben geweest die na 't melken er langs kwam en dat hij niemand op zijn werk wil hebben, die zoo onvoorzichtig is en die daarbij zijne schuld niet eens wil bekennen.”

Een bittere glimlach speelde om zijne lippen, terwijl hij deze woorden sprak. Met een diepen zucht ging hij voort: „Hoe zal 'k hem ook kunnen bewijzen, dat ik de waarheid spreek; — natuurlijk gelooft hij mij niet.”

Zoo was het. Kortens tijd voordat Steven uit het bosch was weder gekeerd, was Aalders van de markt teruggekomen en, nauwelijks thuis, had hij natuurlijk het verhaal van de koe

vernomen. Zoals vanzelf spreekt, vielen zijne vermoedens 't eerst op den man, dien hij zelf uit de weide had zien komen en toen 't juist zoo trof, dat hij bij 't terugkomen van den stal, waar het doode beest zoo lang was neergelegd, den verdachte op den weg tegenkwam, kon 't wel niet anders of hij had de volle lading van zijn toorn over diens onschuldig hoofd uitgestort. Als Aalders driftig was, luisterde hij naar geene tegenspraak, zoodat het den daglooner dan ook weinig had gebaat of hij hem had verhaald hoe hij zelf het hek open had gevonden en hoe hij nog wel was teruggekeerd om het te sluiten, — hij had 't evengoed aan een doove kunnen vertellen. Juist terwijl de beide mannen nog stonden te spreken, was Steven uit het bosch teruggekomen en hoewel deze eerst trachtte ongemerkt het huis binnen te sluipen, zijn vader had hem gezien en hem tot zich geroepen.

„Steven,” had hij plotseling gezegd: „zijt gij gisteravond nog door de weide gekomen?”

Stevens hart klopte hoorbaar; hij voelde zich beurtelings warm en koud worden onder den onderzoekenden blik zijns vaders, maar de angst vóór diens toorn behield de overhand.

„Nee vader,” stotterde hij en Aalders, in zijne opwinding tevreden met die bevestiging van zijn gevoelen, wendde zich opnieuw tot Schippers, die, hoe hij ook zijne onschuld betuigde, hem niet tot geloof daaraan kon bewegen.

„Niemand anders is er langs gekomen, de knechts zeggen het ook, en u heb ik met mijn eigen oogen gezien; lieg dus niet langer, maar erken liever, dat gij ongelijk hebt en kom mij niet weer onder de oogen; iemand die zich zoo gedraagt, wil ik op mijn erf niet hebben.”

Steven, die zich had verwijderd eer hij de laatste woorden kon hebben gehoord, vermoedde weinig welk eene verslagenheid zijne lungen teweegbracht in het huisje aan den heuvel.

Vrouw Schippers zei niet veel, toen haar man haar 't gebeurde had meegedeeld. Zij wendde alleen het hoofd af en de avond ging verder in groote stilte voorbij. Zelfs Mijntje en Piet durfden ternauwernood samen spreken en aten stilzwijgend van het gekregen brood, dat hun althans het toekomstig leed voor het oogenblik deed vergeten.

't Was geen wonder, dat hij al die drukte en onaangenaamheid over de verloren koe, er op Wilgenhoeve niet veel meer werd gedacht aan het oude bruggetje in het bosch. Die zaak was Aalders geheel door het hoofd gegaan en zelfs Steven was zoo vervuld met de gedachte aan al de gevolgen van zijn eersten misstap, dat hij geheel vergat zich nog eens te gaan overtuigen of zijne boodschap bij Pieterse thans haar doel had bereikt.

Als hij het had gedaan, dan zou hij zeker zeer gerustgesteld zijn geweest. Reeds vroeg in den morgen was de timmerman met zijn knecht verschenen om te zien wat er aan de brug te doen was. Toen zij eenmaal aan 't werk waren getogen, bleek dat meer dan hij eerst dacht; vier of vijf van de middelste planken waren zoo goed als vergaan en ook de beide pijlers in 't midden mochten-wel eens worden nagezien. De knecht moest eens terug naar de stad om 't noodige gereedschap te halen, het werd spoedig donker in 't bosch, en zoo gebeurde het, dat zij maar juist klaar kwamen met het wegbreken der oude planken en 't pasklaar maken van de nieuwe, toen het te laat was om nog met werken voort te gaan en zij dus besloten daarmee tot den volgenden dag te wachten.

Pieterse zelf had reeds vroeger naar de stad moeten terugkeeren en vroolijk fluitend ging de knecht na 't volbrachte dagwerk, met het gereedschap op den schouder, alleen huiswaarts. Plotseling viel het hem in, dat hij den toegang tot de brug wel had mogen afsluiten uit vrees voor ongelukken. Zou hij nog teruggaan en een touw spannen tusschen de beide leuningingen? Kom, het was al zoo laat en zoo donker: eigenlijk was het net zoo voldoende als hij even op 't Huis en op de boerderij aanging om te waarschuwen, dat de brug open lag; anderen kwamen er toch niet langs; dit gedeelte van het bosch werd weinig bezocht, want het behoorde tot de afgesloten wandelplaats van den baron en als hij dus werd gewaarschuwd dan was 't voldoende. Zoo gezegd zoo gedaan; de knecht belde aan op 't „grootte huis” en gaf daar zijne boodschap aan de dienstbode, die haar behoorlijk binnenbracht, waarna hij haar

in 't voorbijgaan van Wilgenhoeve even over de onderdeur aan vrouw Aalders toeriep.

Steven had een ellendigen dag gehad. Hoewel voor 't uitwendige voor hem alles beter in orde was gekomen dan hij had kunnen verwachten, zag 't er in zijn hart alles behalve rustig uit. Niemand verdacht hem, niemand wist, dat hij iets verkeerde had uitgevoerd, maar zelf kon hij het maar niet vergeten; waar hij ging of liep overal vervolgde hem de gedachte er aan.

Honderd malen wenschte hij bij zichzelf, dat hij toch niet van den rechten weg mocht zijn afgeweken. Had hij maar niet naar de stem van den verleider geluisterd en was hij maar dadelijk naar den timmerman gegaan, dan was er niets van dit alles gebeurd, vader had niet zoo'n schade gehad door 't verlies van eene mooie, jonge koe en, wat hem nog 't zwaarst woog, hij had niet dat ellendige gevoel gehad van een geheim te hebben dat hem zóo benauwde! O, wie had het kunnen denken, dat eene kleine ongehoorzaamheid zulke groote gevolgen kon hebben! Hij schrikte op als vader of moeder hem aankeek, of als er iets tegen hem werd gezegd: elk oogenblik vreesde hij, dat hij zich zou verspreken of dat eene onverwachte omstandigheid zijne schuld zou uitbrengen, en dan weer hoorde hij in zijn binnenste de stem, die al zachter en zachter, maar toch altijd nog duidelijk hoorbaar, die vreeselijke woorden herhaalde: „niets, dat leugen spreekt, — niets, dat leugen spreekt,“ Als hij nu eens stierf! Wel meer menschen, en kinderen zelfs ook, stierven plotseling, zou hij dan . . . het was te vreeselijk om uit te spreken. Kom, hij voelde zich immers gezond en sterk, hij zou dan toch in elk geval nog wel een poosje, al was het maar een uur, ziek zijn, zoodat hij nog eerst alles goed kon maken. En toch . . .

Meer dan eens was hij op 't punt tot zijne moeder te gaan en deze alles te belijden in de hoop daardoor zijn geweten tot rust te brengen, maar telkens weer hield valsche schaamte hem terug en liet hij de gelegenheid, die zich aanbood, voorbij glippen. Het was hem dan ook bijna eene verlichting, toen zijn vader hem, nadat hij uit school kwam, uitzond met eene boodschap naar een boer, die op meer dan een uur afstand

woonde, zoodat hij de gelegenheid had een goed deel van den avond buitenshuis te blijven.

Reeds begon het te schemeren toen hij den terugtocht aanving, maar Steven was niet bang uitgevallen en in zijn verlangen om nog niet te gauw thuis te komen koos hij den langsten weg, door het bosch.

't Was een regenachtige, sombere dag geweest, maar tegen den avond was de wind opgestoken en thans hilde die op onrustige wijze door de takken. De gele en roode blaren, die nog maar los aan hun stengels bevestigd zaten, werden er bij massa's afgerukt. In lange rijen zwaaiden ze op en neer, tot ze eindelijk neerkwamen op den vochtigen grond en daar een somberen dood stierven, na hun kort leven vol licht en zonneshijn.

In allerlei kwellende gedachten verzonken stapte Steven voort. Hij was er zich nauwelijks van bewust, waar hij liep en dat was hem ook volkomen onverschillig. Zijn eenig verlangen was, maar zoo lang mogelijk uit te blijven: hij kon het niet velen den blik zijner moeder op zich gevestigd te voelen en te weten, dat hij diep in zijna hart iets verborgen hield, dat zij niet mocht zien. O, wat een ellende was dat!

Met loomen tred stapte hij voort, over de afgevalen bladeren en krakende takjes heen, terwijl de wind een sombere wijs hilde voor den klaagzang in zijn binnenste.

Op eens: wat was dat! Hoorde hij daar niet een gil? — Ja, daar klonk hem duidelijk, het geruisch van den wind overstemmend, een schrill hulpgeroep in de ooren. Gelijk een bliksemstraal soms plotseling eene tot dusver ongekende diepte verlicht, zoo ontdekte deze éene kreet Steven opeens wat er gebeurd was. Hij kon niet verklaren hoe, maar zoo zeker alsof iemand het hem had gezegd, wist hij, dat er een ongeluk was gebeurd, met de kapotte brug, door zijne schuld . . . Zeker was de timmerman er nog niet geweest, iemand was er over heen gekomen, en de verrotte planken waren bezwaken . . .

Eén oogenblik stond Steven doodstil, één oogenblik slechts. Toen, zijne lippen opeenklemmend, stortte hij zich in woeste vaart voorwaarts, zonder zich te storen aan eenige hindernis, dwars door struiken en over sloten heen, naar 't punt vanwaar hij het hulpgeroep had vernomen.

De angst gaf hem vleugelen. Nog altijd hilde en loeide de wind, maar boven dat gebuil uit klonk hem scherp en honend de klank van dien kreet in de ooren. Hoor! daar weerklonk hij opnieuw . . . iets zachter en afgematter dan zooveen . . . zou daar waarlijk iemand in gevaar zijn? Stevens knieën knikten. Met een gevoel van wanhoop rende hij voort, hoewel zijne beenen hem haast hun dienst weigerden. Eindelijk, eindelijk had hij de beek bereikt; een eind verder op moest de brug zijn . . ., nog nooit was hem dit pad zoo lang gevallen, hij kon het zoo niet lang meer volhouden. Langzaam vertraagde hij zijn gang, en zijn hart bonsde alsof het zou bersten.

Ook aan de ergste pijniging komt een eind. 't Leek Steven alsof hij uren lang had geloopt toen hij eindelijk het bruggetje bereikte. Eene kleine houten brug was het over 't stroompje, dat de bewoners van Wilgenhoeve gewoon waren „de beek” te noemen, hoewel 't eigenlijk niet meer was dan eene breede, kronkelende sloot, waarin zich nooit veel water bevond. De toenemende duisternis belette Steven te zien of er iemand in de nabijheid was, maar zijne vrees werd bewaarheid. Voorzichtig over de brug voortschuivende bemerkte hij in het midden de opening, veroorzaakt door de ontbrekende planken. Het moest dus waar zijn. Een vreeselijke angst maakte zich van den knaap meester: was er werkelijk iemand hier naar beneden gevallen in de modder? Hij hoorde niets meer, — kon het zijn . . .

Bijna ademloos van iaspanning en ontzetting boog hij zich over den rand van de brug heen. „Is daar iemand?” kreet hij op een toon van wanhoop; maar het gieren van den wind was het eenig antwoord dat hij ontving. Hij trachtte nog eens te roepen, maar geen geluid kwam over zijne lippen en een oogenblik was het hem alsof de geheele brug met hem rondraaide en of hij zelf zoometeen ook in de diepte zou worden geslingerd. Hij klemde zich vast aan de leuning en stond eenige oogenblikken bewegingloos, zonder te denken of te voelen.

Een licht gekerm wekte hem uit zijne verdooving; hij boog zich voorover: ja, dat was eene menschelijke stem, iemand, die in nood verkeerde . . . maar waar? Hij knielde neer op den grond van de brug en, zich over den rand heenbuigend, poogde hij nogmaals zijne stem te verheffen en ditmaal kreeg hij antwoord.

Slechts een flauw gekreun was het, vlak onder hem, maar zonder zich te bedenken, ging Steven terug en daalde voorzichtig langs den kant van de sloot tot onder de brug, vanwaar het geluid tot hem was gekomen. In het eerst zag hij niets, maar weldra onderscheidde hij, tegen den anderen oever aan, eene zwarte gedaante half in, half uit het water, die blijkbaar moeite had gedaan tegen den steilen kant op te kruipen, doch die, na eene vergeefsche poging daartoe, was blijven liggen.

Er stond niet meer dan een paar voet water in de sloot en Steven bedacht zich niet lang; met knikkende knieën stapte hij er door heen en hoewel hij een paar malen vreesde zelf in de modder uit te glijden en te vallen, had hij toch weldra den overkant bereikt. Werkelijk lag daar een man; hij bewoog zich niet en toen Steven hem aarraakte en zijne natte, ijskoude hand machteloos op den grond nederviel zoodra hij haar losliet, was het den knaap alsof zijn eigen hart stilstond van ontzetting. Niets dan een zacht ademen toonde aan, dat de bewusteloze nog in leven was. Radeloos blikte Steven om zich heen. Wat moest hij doen, wat kon hij? Naar huis gaan om hulp te halen? Als de ongelukkige eens onderwijl stierf, — hij kon hem toch niet zóo laten liggen, met de beenen in 't water . . . o, indien er toch maar iemand langs kwam . . . maar wie zou er komen op dit uur, in dit weer? Neen, er was geen andere raad voor: hij moest trachten den drenkeling eerst wat hooger op te sleepen, dan zou hij zoo hard hij kon naar huis hollen en vader halen . . .

't Was gemakkelijker gezegd dan gedaan. De knaap spande al zijne krachten in om het zware lichaam op te beuren, maar tevergeefs: hij kon het nauwelijks tillen en zoo moest hij het dus wel aan zijn lot overlaten, terwijl hij, half verblind door tranen van angst en berouw, zich door het duistere bosch voortspoedde naar zijne woning.

Hoe akelig huilde de wind! Krakend zwiepten de takken tegen elkaar en iedere windvlaag strooide de zware regendrop-pels kletterend op de afgevallen bladeren; nooit weer kon Steven in later dagen dat geluid hooren of 't herinnerde hem aan de verschrikkingen van dien avond. Zijne natte kleeren werden al zwaarder en zwaarder en bijna beletten zij hem het

gaan, terwijl hij, als in een droom worstelend, tegen zijne onmacht streed en met de wanhoop in 't hart eindelijk het licht van de boerderij door de boomen zag schemeren. Met nieuwen moed deed hij nog eenige schreden voorwaarts, en nog een, en nog een, — toen kon hij niet meer. Terwijl hij de hand uitstreckte naar de klink, begaven hem de krachten en met een zware bons viel hij voorover tegen de deur aan.

* * *

Aalders en zijne vrouw hadden reeds geruimen tijd bij elkaar gezeten in de helder verlichte keuken, waar, over een smeulend vuurtje, in den ruimen schoorsteen het avondeten reeds hing te borrelen en te dampen. 't Was een tooneeltje van huiselijkheid en vrede en toch heerschte er niet die kalme onbezorgdheid, waarvan het bij den eersten oogopslag den indruk gaf.

Onrustig zag Stevens moeder telkens eens van de kous, die zij zat te stoppen, op naar de groote Friesche hangklok, waarvan de wijzers gestadig voortgingen, terwijl ze reeds lang het uur hadden aangewezen, waarop ze haar jongen had thuis verwacht. Eindelijk hield ze het niet langer uit.

„Waar Steven toch blijft!” sprak ze op angstigen toon: „me dunkt, vader, gij moest toch maar eens gaan zien; hoor eens hoe het waait, 't is een ware storm geworden! De schrik slaat me om het hart als 'k bedenk, dat hij misschien door het bosch is teruggekomen, want ge weet dat de knecht van Pieterse, nadat Steven uitging, hier is geweest om te waarschuwen dat de brug open lag.”

„Kom, malligheid!” antwoordde de boer, terwijl hij rustig met zijn pijp de rookwolkjes, die hij voor zich uitblies van zich afweerde: „haal u toch zulke muizenissen niet in 't hoofd. De jongen zal zoo dwaas niet zijn geweest met dit weer door het bosch te komen; hij heeft zich wat langer opgehouden dan noodig was, dat is alles.”

Maar het angstige moederhart liet zich zoo niet tot bedaren brengen. Een paar minuten zweeg zij, maar langer kon zij het niet volhouden. Toen legde zij haar werk neer onder voorwendsel van het vuur wat op te porren en nadat zij dat had gedaan, opende zij de keukendeur en trad 't kleine werkplaatsje

binnen met 't voornemen eens even buiten te zien of ze nog niets van haar jongen bemerkte. Juist op dat oogenblik hoorde zij eene bons alsof er iemand tegen de deur aan viel. Met een angstkreet, die haar man zich van schrik bij haar deed voegen, snelde zij naar de deur, opende die en zag in de streep licht, die naar buiten viel, haar zoontje bleek en bewegingloos voor zich liggen.

V.

We zijn bijna eene week verder. De stormen van de laatste dagen hebben opgehouden en uit de helderblauwe lucht zijn alle wolken weggewaaid.

Zoo schijnt het nog niet te zijn in het hart van Steven, dien we met een kannetje in de hand aantreffen op den zandweg door de velden, die langs het huisje van vrouw Schippers voert. Hij ziet bleek en zijn gang is traag; af en toe zet hij zelfs het kannetje even neer en gaat dan zelf op eene kleine verhevenheid van den weg zitten, alsof hij moe is en er tegen op ziet om verder te gaan. Vrouw Aalders heeft hem dan ook eer zij hem de soep gaf om ze naar de zieke vrouw te brengen, meermalen gevraagd of het hem niet te ver was en of Geurt het niet zou doen, evenals de vorige dagen, maar Steven was er op gesteld zelf te gaan. En toch, nu hij het eenmaal heeft ondernomen, ziet hij er tegen op en hij wou wel om een lief ding, dat hij het aan den knecht had overgelaten. Maar die stem in zijn binnenste, die nu weer duidelijk verstaanbaar spreekt, zeide hem dat het zijn plicht was het zelf te doen en hij wil voortaan trachten te leven zooals die stem het gebiedt, zoodat hij, om daarmee een begin te maken, vandaag die onaangename taak op zich nam.

Niet dat Steven het op een anderen tijd zoo onaangenaam zou hebben gevonden om wat soep te brengen aan eene arme zieke, maar ditmaal was daaraan iets bijzonders verbonden en daar zag hij tegen op.

Nadat zijn vader op den avond van den storm, nadat Steven uit zijne lichte bezwijming was ontwaakt, op diens aanwijzing naar de brug over de beek was gegaan en daar met behulp

van de knechts den verkleumden drenkeling op 't droge had gehaald, had hij hem voorloopig op een in de haast gereedgemaakt bed in de bijkeuken laten neerleggen. Toen de man, dank zij de goede zorgen van vrouw Aalders, weer tot zijn bewustzijn kwam, was 't gebleken, dat hij niemand anders was dan de daglooner Schippers, die, na in 't bosch wat hout te hebben gesprokkeld voor zijn gezin, door de duisternis het gat in de brug niet had opgemerkt en zoo voorover in 't water was gevallen. Half bedwelmd door den schok, dien hij had gekregen, toen hij met zijn hoofd tegen een der uitstekende planken aansloeg, had hij het niet verder gebracht dan tot aan den oever van de beek en was daar blijven liggen in den toestand, waarin Steven hem had gevonden.

Veel moeite had het gekost hem bij te brengen en lang had het geduurd eer de hevige koorts, die den door gebrek toch reeds verzwakten man uitputten, waren bestreden, maar heden had de dokter den patient in de mooie kamer van de boerderij buiten gevaar verklaard. Hij was echter nog zeer zwak en Steven gevoelde het diep, welk eene zware schuld hij jegens hem had.

Steven had heel wat doorgemaakt sinds we hem 't laatst zagen. Nog kon hij niet zonder schrik denken aan dien vreeselijken avond en hij ijsde bij de gedachte aan wat er kon zijn gebeurd, indien hij niet door het bosch was teruggekeerd. De Heer had genadiglijk verhoed dat zijne zonde nog vreeselijker gevolgen na zich sleepte dan zij reeds deed. Want, hij gevoelde het duidelijk: al deze ellende was veroorzaakt door dien eersten misstap, door eene kleine ongehoorzaamheid, die hij eerst zoo licht had geteld, maar die hem verder en verder op 't pad der zonde had geleid en hem misschien geheel ten verderve zou hebben gesleept, als de Heere hem niet door eene zoo harde les zijne zonde had leeren inzien.

In het diepe gevoel van zijne schuld had hij alles dien avond bij het ziekbed van den man, die door zijne schuld daar nederlag, aan zijne ouders beleden en hoewel die belijdenis hem zelfs toen nog veel moeite had gekost, vooral daar hij de droefheid van zijn ouders over zijn gedrag zag, toch had hij haar niet willen herroepen, want eerst nadat zijne moeder met hem was

neergeknield en met hem den Heere om vergeving had gesmeekt voor zijne afdwaling, was de vrede in zijn hart wedergekeerd, — en niet voor al de schatten van de wereld zou hij dien weer willen missen.

En thans voelde hij, dat hij ook jegens de zieke vrouw van Schippers iets had goed te maken en daarom bevond hij zich nu op weg om ook haar de belijdenis van zijne schuld te doen en ook haar om vergeving te vragen voor wat hij jegens haar man had misdreven. Geen wonder daarom, dat die gang hem zwaar viel en dat hij af en toe eens toefde, want zelfs al heeft men er berouw over, schuldbekennen is geene gemakkelijke zaak en onze Steven zag er geducht tegen op.

Te oordeelen naar de uitdrukking van zijn gelaat toen hij terugkeerde, was het onderhoud hem gemakkelijker gevallen dan hij had verwacht, en geen wonder: vrouw Schippers wist bij ondervinding, voor hoeveel zij zelve elken dag haar God om vergeving had te vragen en wie was zij, dat zij hard zou oordeelen over de zonde van een ander? Daarbij: ook uit dit kwaad had de Heere voor haar het goede doen geboren worden en thans, nu het leven van haar man buiten gevaar was, kon zij den Bestuurder aller dingen uit den grond van haar hart danken voor den keer, dien Hij haar lot had doen nemen.

Want door de vriendelijke zorgen van Aalders en zijne vrouw was het gezin van Schippers gedurende deze moeilijke dagen niet alleen voor gebrek bewaard, maar ook voor het vervolg zou daarvoor nooit weer vrees bestaan, want als de daglooner geheel hersteld zou zijn, zou het hem nooit weer aan werk ontbreken en zelfs waren er reeds maatregelen getroffen om, zoodra de vrouw geneezzaam zou zijn aangesterkt, het geheele gezin naar eene ruimer woning te doen verhuizen, waar het dan den vader bij zijn terugkeer een feestelijk welkom zou kunnen bereiden.

't Had Steven een weinig in de war gebracht, toen vrouw Schippers hem, uit eene wel wat misplaatste goedhartigheid, op die goede uitkomsten van zijn misstap had gewezen. 't Kon toch niet, dat de Heer het zoo had bestuurd om hem te laten zondigen, opdat er iets goeds uit zou voortkomen? Neen, dat

kon niet, hij wierp de gedachte ver van zich af, maar telkens weer drong zij zich bij hem op en toen hij dien avond met zijne moeder alleen zat, kon hij het niet laten er haar naar te vragen.

En het antwoord dat hij ontving, maakte hem de zaak volkomen helder. „Zeker *bestuurt* God de zonde niet,” zei zijne moeder na een oogenblik te hebben nagedacht: „althans niet in dien zin, dat Hij ze *verwekt*, met het doel om daardoor iets goeds te laten geboren worden, maar indien de mensch zelf tot de zonde besluit, zooals gij gedaan hebt, door vaders gebod tegen uw beter weten in ongehoorzaam te zijn, dan kan Hij haar *toelaten*, om zoo den zondaar door een zichtbaren val tot het besef van zijn zondigen toestand te laten komen en als dat doel is bereikt, dan weet Hij dikwerf uit het kwade het goede te doen voortkomen, gelijk hier het geval is geweest. Maar dit mag ons niet tot onverschilligheid leiden, denkende dat ten laatste alles toch wel terecht zal komen, want menigmaal valt de zondaar, die niet naar de stem van zijn geweten wil hooren, dieper en dieper, totdat hij eindelijk zoo verward raakt in de strikken van de zonde, dat er een wonder van Gods genade noodig is om hem te doen terugkeeren.”

Steven luisterde oplettend toe en later, als hij weer in verzoeking kwam door eene schijnbaar kleine afwijking van den goeden weg zijn eigen wenschen te bereiken, herinnerde hij zich weer dien éenen misstap, die zoo groote gevolgen na zich had gesleept en in de kracht des Heeren streed hij dan tegen de verzoeking.

En zoo, hoewel hij nog dikwijls struikelde en ook wel eens viel, waren zijne schreden thans toch voortdurend gericht naar de Gouden Stad, want hij wist nu, dat Hij, Die hem door zoo harde lessen zijne eigene onmacht en zondige natuur had doen kennen, juist door Zijne bemoeiingen met hem had getoond hem lief te hebben en het bewustzijn daarvan dreef hem tot die wederliefde, waaraan de beloften des Eeuwigen Levens zijn verbonden.

